

**Sermones: Petri Hieremie Panormitani ex Sicilia: F.
co[n]uent[us] ordinis Predicatoru[m] bononiensiu[m]:
tam preclari q[uam] omnigene eruditio[n]is refertissimi.
omnibusq[ue] euangelica documenta ...**

Petrus <de Hieremia>

[Augsburg], 1514

VD16 P 1883

De lege gr[ati]e vic[um] de lege eua[n]gelica. ser. vij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70359)

De decem preceptis

bunt filij israel sine rege / r sine principe / r sine sacrificio / r sine altari / r sine ephor / r sine seraphin / r post hoc reuertent filij isrl / r queret dnm deū suū / r Dauid rege suū / r Item Malach. j. Non est mihi voluntas in vobis / dicit dñs exercitū / r nū / nō suscipiā de manu vestra: ab ortu em solis vsq ad occasus / magnū est nomē meū in gentib / dicit dñs exercitū. Ad idē lex antiqua r sacerdotū sunt inuicē iuncta sed sacerdotū Aaron a dō institutū / erat mutādū p sacerdotū chri: ergo r lex etiā erat mutanda p leges chri minor: pbat per ps. cix. Furauit dñs r nō penit. eū: tu es sacer. in eter. fm ordi. mel. Nota fm ordinē melchisedech. non dicit fm ordinē Aaron mutandū ē erat sacerdotū Aaron: in sacerdotū chri: qd est fm ordinē melchisedech. q sequent r lex mutanda erat: hac rōne assignat Apłus. Heb. vii. vbi dicit Translato em sacerdotio necesse est: vt r leg. trālatio fiat. vide ibi de Harius. Et sic p̄ter tertia ratio. ¶ Quarta rō: qz sunt terminata p adimplerōne. Pone exemplū in instrumēto in q p̄tinet pmissio alicui debiti soluedi tali tpe certo v̄l incerto: certū est q soluto debito adimplet pmissio r cassat instrumentū. Sic in p̄posito in lege veteri p̄mittebat messias ventur / p quez lex noua serēda erat: vt habet sup̄ prima p̄te. r p̄ hoc firmādo r credendo instituit de / in veteri testamēto legē p̄phias / r figuras. Adueniēte ē chri r lege noua: itā implera est pmissio legis veteris: r p̄phaz. ¶ In Mar. v. Non veni soluere / sed adimplere. Adimplera ē pmissio restat / vt cassetur instrumentū pmissionis qd erat veteri testamēto. Chri: ergo fuit finis legis. Ro. x. Finis em legis chris est: ad iustitiā om̄i credēti: r ipam legē seruauit: vt ipaz impleret r terminaret: r sequēter p chri stuz liberati sum / a seruitute legis. Unde Gal. iij. Et vbi venit ple. tē. misit de / filiū suū fac. ex mul. factū sub lege: vt eos q sub lege erāt redimeret. Sic r mox voluit / vt a morte nos redimeret: sic notat sup̄ p̄tione. primo p̄te. j. in. iij. rōne. Et p hoc respondet ad primā rōnez sup̄ formatā in principio p̄tione: q arguebat / q nos tenebatur suare legalia et: eo qz chris seruauit illa. Erat ergo p aduentū chri r mortem

etius: lex antiqua mutāda in legē nouā: ee testamētū veteris mutandū in testamētū nouū: r cultus ceremonialis mutādus in cultus spiritualē. Et hoc inuuit ipse chris stus. Jo. iij. Quādo loquēs cum samaritana dixit. Venit hora / qñ neq in monte hoc / neq in hierosolymis adorabitis patres. Sed veri adoratores adorabunt patē in spū r veritate. In quib / vbi dñs inuuit: q cult / ceremonialis qui erat olim veteri minar / in lege erat in spūalem cōmutandus. Sicut nota. Tho. j. q. cxiij. ar. iij. ad tertiū. Hoc etiā vult apłus / quādo assmilauit legē pedagogo di. Itaqz lex pedagogus noster fuit in chri: vt ex fide iustificaremur. Et vbi venit fides / iam non sumus sub pedagogo. Gal. iij. Et sic p̄ter tertia ratio. Restat modo respondere ad illud qd in p̄tariuz opponēbat: viz q Petrus r Paulus seruauerūt legalia. De quo dicit Tho. j. q. cxiij. ar. iij. ad p̄mā r scdm.

De lege grē. viz de lege euangelica. Sermo. vii.

Sic currite vt
rē. ¶ Iste de lege nature / r de lege scripture restat modo videre de lege gratie: que dicit lex noua. seu angelica q̄ incepit a chri. Prima em durauit vsq ad Moysen. Secda a Moysē vsq ad chri stū. Tertia a chri vsq in sempiternū: ideo dicit testamētū nouū r eterū. Pro hui / declaratione est notandū qz vera conclusio est in theologia qz lex noua siue euangelica est principalit / lex iudicia: sed secda ratio est lex scripta: vt ponit Tho. j. q. cxiij. ar. j. Lex aut in dicitur est lex spūsancti q̄ nō scribit in chartis mēbzianis: nec bombicidinis: nec in tabulis lapideis: sicut olim fuerat lex scripture: sed in corde hominis scribitur. non quidem naturalit / quia hec est lex nature. de qua Rom. ij. Lum em gentes que legem non habent naturalit / ea que legis sunt faciunt ipsi sibi lex: qui o. opus. l. scrip. in cordib. suis. sed scribitur sup̄naturalit / a spū sancto: que dicitur lex vite quasi regula que daz dirigens hominē ad vitam. de qua lege dicit apłolus

Ro. viij. Lex spiritus vite in christo Jesu li-
beravit me a lege peccati et mortis. Ideo
de hac lege pphetans Hieremias postquam
dicit. Ecce dies veniet dicit dominus. Et con-
firmabo super domum Juda: et super domum israel
testamentum novum etc. Subdit. post dies illi-
los dicit dominus. Dabo legem meam in visceri-
bus eorum: et in corde eorum scribam eam etc.
Hier. xliij. Et hanc legem dedit christus
In Joann. i. Lex per Moysen data est gra-
tia et veritas per Jesum christum facta est.
Joan. xi. Insuper flavit et dixit eis. Accipite
spiritum sanctum. Lex ergo evangelica prin-
cipaliter est lex indita. i. gratia spiritus sancti:
non tamen intelligas quod ante christum gratia
spiritus sancti non fuerit data pluribus. Nam
multi in antiqua lege saluabantur: sed non
in tanta abundantia fuit olivum data gratia:
sicut post christum. Item quicumque habet
dat gratiam in veteri lege habebat non aliter
in illa per fidem christi: quia fides iustifi-
cabat: non autem lex Moysi. ut dixi super
sermone primo. parte. i. Ubi agit. Utrum
teneamus observare legalia veteris legis.
Unde quicumque habuit gratiam olivum in h
pertinebat ad legem novam sive ad novum
testamentum: ut dicit Thoma. i. ii. q. cxi. ar. i.
ad tertium. et artic. iiij. ad secundum. 2. q. cxi. ar. i.
in responsione ad secundum et tertium argumentum.
¶ Sed quod ad recipiendam istam gratiam
requiritur quod homo se preparet et disponat
quia actus actionum sunt in patiente dispo-
siti: ideo christus dedit aliqua documenta
verbis et in scriptis que informant intel-
lectum: et voluntatem hominis: et disponunt ad
gratiam huiusmodi recipiendam. Illa autem
que disponunt intellectum sunt documē-
ta fidei. scilicet credere in unum deum patrem omni-
potentem creatorem celi et terre etc. que con-
tinentur in symbolo. scilicet articuli fidei quibus
instruitur homo circa credenda. Illa autem
que disponunt affectum et voluntatem sunt scri-
pta bene vivendi que continentur in lege
evangelica: in quibus quidem preceptis con-
tinentur precepta legis nature: et etiam legis scri-
ptę. scilicet moysi: in quibus instruitur homo cir-
ca agenda. De preceptis legis nature habet
Bar. viij. Quicumque vultis ut faciant vobis
vobis homines et vos facite illis de preceptis
legis scriptę habetur Bar. xxi. Si vis ad
vitam ingredi serva mandata. Addidit et

alia precepta ultra precepta legis nature
et scriptę. scilicet de sacramentis recipiendis. Et
scilicet hoc lex nova dicit lex scripta secundario
sed principaliter lex indita: ut dictum est.
Quare autem ista lex nova non fuit data a
deo a principio mundi: ponit Thoma. tres
rationes quas gratia brevitas omittit: de
quibus vide Thoma. i. ii. q. cxi. arti. iiij. Si au-
tem vis facere introductionem breviorum
dic sic: videlicet Notandum quod lex gratie dicitur
lex evangelica: et hoc triplici ratione.
Primo ratione dantis: quia lex antiqua veteris
testamenti fuit data a deo mediante
Moysi in forma ignis Exo. xxi. Lex autem
evangelica data est a deo immediate et in forma
humana. i. christo. Secundo ratione modi:
quia lex vetus fuit data cum terrore: ut patet
Exo. xxi. Dic historiam etc. Sed lex nova
cum dulcedine: ut patet Bar. v. Vide ista
in eodem sermone. parte. j. Tertio ratione
effectus: quia per legem veterem non dabatur
gratia etc. ut dixi sermone primo. parte. j.
Sed per legem novam sicut habetur infra
in eodem sermone. parte. iiij. Ideo dicit Joann.
i. Lex per Moysen data est gratia et veritas
per Jesum christum etc. Loquendo ergo
hodie de hac lege gratie sive evangelice est
notandum: quod ista lex excedit omnem aliam legem
datam humaniter vel divinitus in ser-
mone: quod potest dici quod lex gratie fuit neces-
saria ultra legem scripturę etc.
Primo in vitio extirpatione.
Secundo in morum ordinatione.
Tertio in felicitatis collatione.
Quarto in vitiorum dilucidatione.
Quinto in facili impletione.
Sexto in generalitatis extentione.
¶ Prima igitur excellentia legis evangelice
quod alias leges excellit est in vitio extir-
patione: ad hoc enim leges sunt date ut vis
extirpentur: et quos privata castigatio co-
hibere non potuit metu penarum que legis
bus insignuntur a malefactoribus retrabantur. ut
quod dicit apostolus. i. Tim. i. Iusto lex non est
posita sed iniustus: et non subditis impijs
et peccatoribus: sceleratis et contaminatis:
participatis et mactatis: homicidis: fornicarijs:
necarijs: masculorum concubitoribus: plagiarijs:
mendacibus et perurijis: et si quid aliud
ad sane doctrine adversatur etc. In hac autem
extirpatione vitioꝝ lex humana inveniuntur
cc lxx

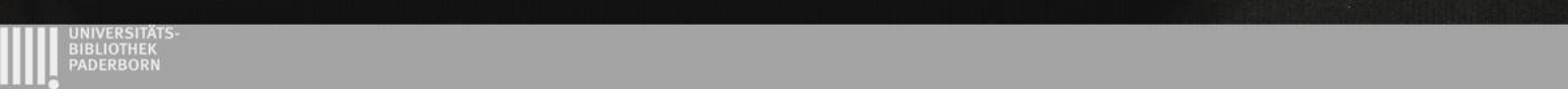
De decem preceptis

defectiua: qz non potest prohibere omnia mala. Cuius ro est: qz comunitati pponit obseruanda: in comunitate aut pauca inueniuntur peccati & pfecti & plures imperfecti et defectuosi: qz multoz infini⁹ est numerus. **Eccles. j.** Et ideo sicut pueris aliqua pmittunt que no pmitterent vris pfectis. Ita in legibz qz coitanti seruade imponunt alia mala minora pmittunt: vt maiora vitent: sicut lex canonica meretricia publica: ppter imperfectione multitudinis que castitate obseruare no potest: dissensionem incurrat. **Un Aug. in li. d. ordie.** Auser meretrices de ciuitatibz & oia corurbabis libidinibz: tamen no excusant a peccato & c. Sic & multa alia lex ciuilibz pmittit: que a lege diuina reprobant: vt dicam infra sermo. primo. **Herutame ista mala que aufere homo non potest: relinquit iudicio diuino punienda. sic & dicit lex: qz iuristiurandi pcepta religio solum deus habet vltore. l. iuraturadi. L. de iureiu.** **Un Augu. in li. de libero arbitrio.** In ista que regendis ciuitatibz fertur multa concedit atq; ipunita reliquit que p diuinam prudencia iudicant. Sicut lex moysayca diuinit⁹ data aliqua mala pmittit: sic pmitit dare libellu repudiij: vt habet **Deu. xxiij.** Ne vxores interficeretur: sic pmitit tradere ad vxoram extraneis: ne fratres p prios grauaret: sic habet **Deu. xxij.** Cuius ratio: qz lex illa fuit data populo rudidure cervicis & imperfecto. Et ideo sut eis pmissa aliqua mala minora vt euententur maiora: ppter quod saluator dixit iudeis: loquens de diuisione vxoris cu inctrogatus fens eum. **Quid g Moyfes mandauit dari libellu repudiij & dimittere: ait illis qm Moyfes ad duritia cordis vestri pmitit. Sic igit pater: qz tam lex humana qz lex moysayca pmittit aliqua mala: & sic reperit imperfecta quantu ad extirpatione vicioz. Sicut lex euangelica nullu malu pmittit tan qz pfectissima: sed oia excludit et punienda pdicit: ppter qd legislator euangelic⁹ **Jes⁹ ch⁹s** dicit. **Dico aut vobis: qz de omni verbo ocioso qz locuti fuerint hoies sup terra reddent rones in die iudicij. Mat. xij.** Si de oi verbo ocioso mlto magis de nociuo. Et si de verbo multo magis de facto. Et pferunt lex euangelica excludit illud d⁹ bello repudiij: vt h⁹ **Mat. xix.** & eiusdez. v.**

Ubi dicit: dicitu est aut: quicunq; dimiserit vxore suam det ei libellu repudiij. Ego aut dico vobis quia quicunq; dimiserit vxorem excepta causa fornicationis facit eam mechari & c. Itē d⁹ vsura Lu. vi. **Un dicit: date nihil inde sperates. Et sic piz dmi.** **Secda excellencia** in motu ordinatiōe. Nam ad qz libz legē pteract⁹ hūanos ad bonū ordinare. **Un dicit pbs in iherth cor. qz intentio cuiuslibet legislatoris est ei ues facere bonos. in hoc autē iuuenit lex humana defectiua: pferim citra actus interiores & occultos: qz homo no potest de se cretis cordium iudicare. & ideo no potest lex humana nisi de actibz exterioribz ordinare: qz de his potest homo legem ferre: de qz potest iudicare: homo autē videt ea qz paterent: de⁹ autē in tues cor. Sicut d⁹ **J. Reg. xij.** **Irem Hier. xviij.** **Prāuū est cor: hōis & inscrutabile: & qz cognoscer illud. Ego dñs scrutās cor: & pbans renes. Ideo lex humana no potest actus interiores ordinare sed hoc ptinet ad legem diuinā. Un dicit lex canonica. de manifestis quidē loquitur secretorum autem iudex & cognitor deus est. xxxij. vi. erubescat. Ad idem facit **reg. c. fi. de simo. Idem dicit lex cogitatio nis canonizata. de pe. di. j. cogitatio nis qd intellige sane qn cogitatio illa non pgre dit tur ad actū exteriorē als secus. l. Si quis non dicas rapere. L. de epi. & cle. Sic ergo lex humana in h⁹ est defectiua: ppter qd dicit a doctoribz antiqz: qz lex vtus p hbet manū non animū vt habetur in glo. **Pbil. iij.** **Qd intelligit doctores in deo: & male: dicētes voluntatē malā nē pccati: nisi aliq modo exeat i actū exteriorē. vt patz p **Josephū. xij.** libro atq; tarū & qn argue bat **Jesū** qz scriptū est. **Exo. xx.** Non puz pisces rem. primi tui. **Rudēbāt sic: qz hoc pcepto no phibetur cōcupiscētia interior: s; manifestatio exterior: qn dicat: no cōcupiscēs. i. signa cōcupiscētiā no facies: vt amplexus & oscula & bus similia: s; hoc est manifeste falsum: qz actus exterior: no h; malicia vel bonitate morale: nisi in quantum pcedit ab actu interiori: pccatū em vt dicit **Aug. xv. q. j. c. j. in fi. adeo malum voluntatiū est: vt nisi sit voluntatiū qm non sit************

peccatū. **Uñ** meli? intelligit qd dicitur est q lex vetus phibet manu nō animū: quia lex vetus in paucis phibet aim seu concupiscentiā interiorē: videlicet in mechia z avaritia tm: nō aut in homicidio z furto: z pterea lz phibuerit in illis z cupiscentiā. nō tū transgressioibz infligit aliquā penā. Et ideo in talibz inuenit impfecta. Quare aut infligit aliquā penā. **Uñ** Tho. j. li. q. xvi. ar. v. ad quintū. Lex vero euāgelica tanq̄ pfectissima generalit̄ dirigit hoies nō solū: circa act̄ exteriorē: s̄ et circa act̄ interiorē. **Uñ** v. Qui viderit mulie. ad ocu. eā tā mech. est in corde suo zc. vñ phibet etiā act̄ interiorē malos pura cōcupiscentiā: z cupiscentiā iponit penā. ppter qd saluato: **Uñ** v. Audistis quia dicitur est antiquis. Nō occides: q̄ aut occidit reus erit iudicio: q̄ aut dixerit fratri suo racha reus erit cōtū. q̄ aut dixerit fratri: reus erit gehenne ignis. Et codē mō dicit in alijs pceptis. Sic etiam addit lex euāgelica p̄tū pfectionis pceptis veteris legis vt p̄fecti ordinat mores hoim. **Uñ** Tho. xii. Si vis p̄fecti esse yade z vede oia q̄ habes z da paupibz z seque me. **Uñ** Tho. v. Audistis qd dicitur est antiquis: ocu lum p oculo: dente p dente. Ego aut dico vobis nō resistere malo. Sz si q̄s te pculserit in dexterā manillā prebe ei z aliā zc. z sic in multis q̄ tibi ponunt. lex aut mosayca nō instituerat p̄tū ista pfectionis: sed pot̄ puocabat hoies ad obseruanda mā data diuina pmissione bonoz rpalium: vt patz Deut. xxv. ij. **Uñ** Tho. j. De p̄tū aut si quis te pculserit in vnā manillā prebe ei aliā. **Uñ** Tho. s. fmo. li. in fi. Patz q̄ lex euāgelica p̄fectus ordinat mores hoim quā ocs alie leges hūane z diuine. **Uñ** Tho. xii. ad felicitarē inductio. Nā ad legē p̄tū ner ad felicitarē hoies inducere. Verūtū lex hūana nō inducit nisi ad politicā: que est tranquill̄ z pacific̄ stat̄ ciuitatis i vita ista morali: hō aut fm intellectū: q̄ est p̄tū p̄cipalior hoies: imoztal̄ est. z ido oportet aliā felicitarē extra viā istā assignare. Ad hūc aut nō p̄t ordinare lex hūana: q̄ finis ei e. p̄tū d̄at̄ bis q̄ sūt ad finē. felicitas autem eā excedit limites felicitarē hūana **Uñ** j. Loz. q. Ocul? nō vidit nec au

ris audiuit nec in cor hois ascendit. q̄ p̄tū pa. de? dicit. se. Oportet q̄ lex diuina ordinet ad istū finē: z p̄tū assignat a doctozibz necessitas sacre doctrine: q̄ hō ad quā dā b̄titudine supnalē ordinat ad quā p̄ legē diuinā dirigit. Ad conferēdaz autē istā felicitarē lex mosayca inuenit defectū: q̄ b̄tudo supnalis nō h̄t nisi p gratiā z amorē dei. Ro. vi. Gratia dei vita eāna. hūc autē grāz lex mosayca nō dabat: s̄ tm disponebat: vt dixi. s. fmo. primo. p̄tū. et fmo. li. p̄tū. p̄tū. p̄tū. qd dicit. Heb. vii. Remine ad p̄fectus adduxit lex. Sed lex euāgelica tanq̄ p̄fectissima p̄fert grāz. imo est ipa grā p̄fecti p̄cipalē: vt dixi. s. Tho. j. Lex p̄tū p̄tū data ē: grā et p̄tū p̄tū ch̄m facta ē: p̄tū qd saluato: in p̄tū euāgelice p̄tū dicit. P̄tū agite ap. em. reg. celoꝝ. **Uñ** Tho. iij. Uñ dicit p̄tū finis legē euāgelice. **Uñ** imediat̄ scz fides formata p grāz. **Uñ** e mediat̄ scz vita eterna: z vtrūq̄ finē istū lex euāgelica opat. **Uñ** Tho. xx. Hec aut scripta sunt vt credat̄: q̄ p̄tū ē fili? dei: z vt credētēs vitā habeat̄ in noie ei. Lex aut ver? p̄tū mittebat soluz terrena: vt dixi. s. ser. p̄tū p̄tū. nec p̄tū vitā eānaz i p̄tū p̄tū z obediētiē: s̄ solū bona frena. **Uñ** nec alicubi legit in lege mosayca: q̄ p̄tū faceret mentionē de resurrectōe corpōrū: z h̄ q̄ lex mosaica erat iufficiēs ad grātiā p̄ferēdā fuit significatū in eo q̄ p̄tū scz q̄ fuit legis illi? latoz nō potuit intrare in terrā p̄tū. Et licz finis legis mosayce esset idē: cū fine legis euāgelice. s. vt hoies subdant̄ deo q̄ est finis p̄tū: tñ res moti? z imp̄fecti? dirigebar ad hunc finē lex mosayca q̄ lex euāgelica: q̄ illa ex t̄i moze: hec aut amore: vt nota Tho. j. ij. q. c. vñ. ar. j. Et sic p̄tū t̄i. **Uñ** Quarta excel lentia in p̄tū dilucidatiōe. Nā ad legē p̄tū p̄tū plane z lucide tradere. **Uñ** inter ceteras p̄tū legē quas **Uñ** dicit in lib. etymologiaz enumerat/ est ista vna q̄ debet esse manifestayne aliqd p̄tū ob scuritātē in captiōe p̄tū: vt refert **Uñ** rian? li. di. erit aut lex. **Uñ** ratio est: quia lex proponitur multitudini intelligēda z seruanda. in multitudine autem plurē res sūt d̄tū ingenio: z pauci subdiles z ingeniosi: p̄tū qd q̄ multitudini p̄tū de

De decem preceptis

bet veritatez plane & lucide tradere. In h
autē inuenit lex humana defectiua. quā
ibi inueniuntur multe obscuritates: & p
plices: tum ppter legum multitudinē ac
varietatē & mutacionē & aliquaz abrog
tionē: tum etiā ppter compositioz mltipli
citātē: qz multi iurisdōsulti/multi impa
res fuerunt: & multi doctores: quoz q̄ ca
pita tot diuerse sentētie. Un̄ pfunda & ob
scura legū abyssus: que olim p Justinia
nū ch̄ianissimū imperatorem in psonā
etiā luculentā (vt ipse refert in pncipio con
stitutionū) redacta fuerat: hodie obscurio
ri pplexitati intricata est. Sic in hoc re
perit lex moysayca defectiua: qz in volumi
nibz & figuris tradidit veritatē de agibili
bus & credendis. ppter qd lex illa appella
tur ab Aplo ymbatica. Heb. x. Umbiā
habēs lex futuroz bonoz: nō ipam imagi
nē rerū. Glo. i. veritatē. fuit ei lex illa ym
batica & figuratiua vitatis explicande in
novo testamēto. In cuius signuz Moyſes
velata facie loq̄bat ad pplm sic legit. Ex
odi. xxiij. Propt̄ qd dicit Ap̄tus. i. Cor.
x. Om̄ia in figurā ptingebat illis. & de h
dixi sup sermone p̄tmo p̄e. ij. Sed lex
euāgelica in hoc inuenit̄ pfecta: qz p̄tas
q̄ in veteri testamēto in figuris latebat oc
cultā: p̄ euidentiā facti facta ē manifesta.
Verbi gratia. De ministerio trinitatē: qd
in veteri testamēto nō expresse manifesta
tur: sed sub figuris / sicut p̄z quando tres
virī apparuerunt Ab̄rae: & vnū adorauit.
Gen. xvij. Sed in nouo testamēto expres
se manifestū est. j. Joā. ij. Tres sunt q̄ re
stimoniū dant in celo. pater verbū & spūs
scr̄us: & hi tres vnū sunt. Sic de incar
natione filiū dei reuelatū est Ab̄rae dicen
te deo. In semine tuo b̄ndicent̄ oēs geni
tes. Gen. xxij. Sed q̄ vna ex tribz p̄sonis
sc̄z filius dei fuerit incarnat⁹ / etiā cōtinēt
diuina mysteria veteris testamēti. Esa. ix.
Paruulus dat⁹ est nobis / & fili⁹ dat⁹ est
nobis. nota fili⁹. qz nō pat̄ neqz spūs scr̄us.
Item. ps. Benedicat nos deus: deus
noster: & benedicat nos de⁹. Hic nota. tri
nitas dum dicit̄ deus ter: sed in eo q̄ p̄no
men noster ponit̄ in se dō deus: denotat̄ q̄
filius erat̄ fiendus noster frater p̄ incarna
tionē. ps. Narrabo nomen tuuz fratribz
meis. In nouo autē testamēto expressius
& manifesti⁹ ista mysteria declarata sunt.
Sic de passione figuratiue cōtinēbat.
Exo. xij. de agno paschali affandoz. Qs
non confringentis ex eo: qd allegat. Jo.
euāgeli. p̄ ch̄risto. Jo. xij. Sic & de eucha
ristia: que figurabat̄ p̄ manna datū a deo
in deserto: & sic de ceteris miraculis fidei
& c. Patet ergo q̄ veritas q̄ in veteri testa
mēto / & in lege moysayca enigmatice figu
rabat̄: in lege euāgelica manifesti⁹ eluc
datur: & in signuz hui⁹ in passione dñi. q̄
mysteria noue legis fuerunt impleta velū
templi sc̄ssum est in duas p̄tes. Bar. xij.
vij. Et Luc. xxiij. Propter qd dicit salua
tor. Jo. x. Venit hora cū iam nō in p̄ter
h̄is loquar vobis: sed palaz de patre meo
annūciabo vobis: & requir. dicitur ei dñi
puli eius. Ecce modo palam loqueris: et
puerbiū nullū dicit̄ & c. Jo. xvj. Et sic p̄z
quartū vicz: qz lex euāgelica excedit om̄i
aliā legē in tradendo plane hac lucide ve
ritatē. de his q̄tuoz loquit̄ psalmus. Rex
dñi immaculata: quārum ad p̄tīmā. cōuer
tens animas: quātin ad sc̄dōm / testimoniū
fidei: quārum ad certū / sapentiā p̄tans
parulis: quātin ad quartū. Vide Tho.
i. ij. q. xxi. ar. iij. Et Nicolai de lra. in p̄
logo sup euangelia. Quintra excellen
tia & c. In facili impletiōne: qz alie leges
ppter mltiplicitatē preceptoz / & prohibi
tionū sunt difficiles ad obseruandū: p̄ter
tū lex moysayca in qua dicunt̄ iudei con
neri sexcenta & tredecim precepta. Inter q̄
erāt quedā valde difficultia ad obseruandū:
ppter quod dicit Petrus ap̄tus: & sentent
bus in cōsilio cōgregatis. Quid tentatis
deū imponere iugum sup ceruicē discipul
loz: qd neqz patres nostri: neqz nos pot
tare potuimus. Act. xv. Sed in noua le
ge p̄ter precepta legis nature: paucissima
pcepta supaddunt̄ in doctrina ch̄ri & apo
stoloz. ppter qd dicit dñs. Bar. xj. Veni
te ad me oēs q̄ laborat̄ & onerati estis: et
ego reficiam vos. Iugum em̄ meū suauē
est: & onus meū leue: quod exponens Ch̄
larius dicit. Legis difficultatibz laboran
tes & p̄tis seculi oneratos ad se aduocat.
Item Jo. v. Mandata eius grauiā non
sunt. Vide Tho. i. ij. q. cvij. arti. vlti. Et
& alia ratio. qz lex moysayca non erat̄ lex
moris / sed timor: qz nō dabat̄ gratiā: sed

punitabat transgressores: ppter qd dicitur. Gal. ij. Et ppter trasgressores posita est. Et ideo mandata ei? cum difficultate ser uabant. et quasi coactus velut a seruis o? debebat dno non amore sed timore. Sed in noua lege datur gratia spūs sancti. Ro. v. Caritas dei diffusa est in cordibus no stris p spiritū sanctū qui datus est nobis. Ppter qd mandata noue legis ex amo? re seruant. Et ideo cū dilectione et dulcedi ne: q? qui operat? cum amore dulciter ope ratur. **S**exta excellētia rē. In genera litatis extēsiōne: q? lex humana ciuili? nō ligat nisi subditos imperio. In multi putant se exemptos a subiectione legis ci uilis pura. Francie et Venecie et simili? licet de iure ciuili? imperator qui est lator legis ciuili? dicat domin? totius mundi ut pbatur in. l. De precatio. ff. ad. l. rodī. d. iactu. et Glide p canonistas in. c. qd super bis. s. rursus. de voto. Similit? lex moysa ca fuit data tantū illi populo: ex quo cum deberet nasci chīs? voluit de? illuz magis esse ordinari? circa cultū diuini? p pcepta ceremonialia et iudicialia alijs popul. ps. Qui annunciat verbū suū Jacob: iusti? tias et iudicia sua israel. nō fecit talit? omni nationi rē. Idem habet Ro. ij. in princī pio. Unde ali? populi nō obligant? legi? Moy? quāuz ad dicta pcepta. ppreca sine lege Moy? multi saluari sūt olim si cut Job. Ruth. et ali? habētes fidem vni? dei? et viuentes fm legē nature: sicut dicit? Ap?l? Ro. ij. Lum em gentes q? leges nō habent naturalit?: ea q? legis sūt faciunt spūs sibi sunt lex: qui ostendunt opus legis scrip. in cordi. suis. Sed lex euangelica de ore dei incarnati habet vim obligatiuam generalē in toto mundo: sine q? nemo pōt saluari. Unde Joā. ij. Nisi quis renatus fuerit ex aqua et spūs sancto. non pōt intro? ire in regnū dei. et Mat. vlti. Euntes in mundū vniuersum. pte. e. omni. cre. q? cre. et bap. fu. sal. erit. qui vero non crediderit condemnabit. Et sic fuerat pphetatū per Esa. xlix. Parum est vt sis mihi seru? ad succitandas trib? Jacob? et feces israel cō? uertendas. dedi te in lucem gentiū: vt sis salus mea vsq? ad extremum terre. Et sic patet sextum.

De passione dñi. Ser. viii.

Ecce morior

Cum nihil horum fecerim / que isti malitiose composuerūt ad? ueruz me. Dan. xij. ca. Saluatio curē. **Q**ue digna de honore. **C**roce sancta et benedicta **I**l dolce Jesu in re se alta **P**ar saluare tote gente **I**n questo tomo de passione **T**e preciamē humilimente **Q**ue ne debes impetrare **D**a Jesu christe gratia et salute **L**ibe ne dia gratia de faire **L**a sua sancta voluntate **E**t alli perōi volla pardonare **T**utte le sues iniquitate. **D**ies hec dilectissimi dies luctus et la mentatiōis: dies doloris et afflictionis. di es lachrymar? et cōpunctionis: in qua do? lorissime mortis? et ignominiose passionis christi: ac saluatoris nostri memoria ante oculoꝝ nostroꝝ p?pectum ab ecclia p?sen? ratur: et quis hui? sacratissime passionis memoriā ac redemptionē nostrā toto rē? pore vite nostre debemns ante p?pectum mentis nostre statuere speciali? tamen: et singulari? in tali die: qualis est hec? debet omis verus christianus tant? bñfici? recoꝝ dari: et de eo cū magno seruoze do regrari ar. Et hoc est illud? qd ipse chīs existens in cruce p pphetaz. Thēn. j. petere videt? cū dicit. **D** vos oēs qui trāsitis p viā artē dite et videre si est dolor filis? sicut dolor me?. **A**udite obsecro et vniuersi ppli artē? dite dolorē meū. In cui? psona Berni. in quit. **D** hō vide qd? p te parior: si est dolor sicut q? crucioꝝ. ad te clamo q? p te morioꝝ. vide penas quib? affligoꝝ? vide clauos q? bus p?odior. cui? sit dolor? tantus exterior? inuis? pena grauior? cum te ingratiū expet? rior. Propterea cū de tanto mystero anti? maduertā debere loqui: tibi? tremūt? vos deficit? intellect? heberat et obstinat. vi? res debilitant? lingua mutescit? et ois mea fortitudo ac spirit? annihilat. **V**idens q? Jesu vtres? qui est mundi sustantamentū defecerūt: sine quo nihil oino boni possu? mus. quā ppter cognosco? q? plures debe? rēt esse la: bryme q? verba. Et miro? ceter? ce v

